
Máme se dobře, budme optimističtější



Česká společnost je pestrá a daří se jí dobře. To s sebou může nést menší zájem občanů o věci veřejné, což je velká škoda, říká rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima. Silnější zapojení společnosti do veřejného dění bych určitě přivítal. Například v současné snaze některých politiků nastolit diskusi o našem vystoupení z EU, ve které se objevuje řada lží, by měl být hlas veřejnosti slyšet. Dopady takového kroku se totiž týkají každého z nás, míní rektor Zima. Ten navštívil v minulých dnech zlínský region, kde se setkal například se studenty Gymnázia Lesní čtvrť ve Zlíně, prohlédl si technologické a inovační centrum Univerzity Tomáše Bati, diskutoval se zdravotními sestrami o změnách v systému vzdělávání nelékařských profesí, ale také poobědval s významnými podnikateli a zaměstnavateli Zlínského kraje.

* Před několika dny se napříč zemí uskutečnila akce určená na obranu společenských a ústavních hodnot v České republice. Měla vaši podporu?

Studentské aktivity byly a jsou pro naši společnost i demokracii velmi důležité a mají moji podporu. Poslední studentskou demonstraci z poloviny března vnímám jako upozornění na ústavní principy, které je nutné v naší zemi ctít a respektovat.

* Vadí vám, že vláda Andreje Babiše nemá podporu sněmovny?

Nepovažuji to za nijak ojedinělé, například v sousedním Německu trvalo Angele Merkelové sestavení vlády půl roku. I v naší zemi je potřeba jednání odbrzdit a dojít k vládě, která bude mít plný mandát.

* A že je premiér v demisi trestně stíhanou osobou?

Je potřeba ctít presumpci nevinny a počkat na soudní rozhodnutí. Trestní stíhání předsedy vlády je ale samozřejmě vždy nepřijemná věc.

* Jak vnímáte myšlenky o možném vystoupení ČR z unie?

Politické hrátky s tématem našeho vystoupení z Evropské unie považuji za nezodpovědné a nebezpečné. Vadí mi, že se v argumentech, které se uvádí pro vystoupení, veřejnosti lže a vede se velmi nepoctivá diskuse. Naše ekonomika, která je nyní ve velmi dobré kondici, je plně závislá na exportu. Více než 70 procent vývozu se uskutečňuje do zemí EU, neplatí se žádné clo. A když nyní někdo tvrdí, že se po našem vystoupení zavede clo dvě až tři procenta a cenu výrobků či český odbyt to nijak neovlivní, tak prostě lže! A to nemluvím o dopadech na zaměstnanost, cestování, ale také úroveň vzdělávání, kde máme i díky našemu členství řadu mezinárodních programů a projektů. Dopady našeho vystoupení z EU by poškodily drtivou většinu naší společnosti.

* Má ČR optimální počet vysokých škol?

Myslím, že stávající síť i počet veřejných vysokých škol je stabilní a podle mne v dohledné době žádná nová nevznikne. Trendem je, aby se školy profilyovaly do oborů, ve kterých jsou silné. Například ve Zlíně se jedná zejména o specializace zaměřené na zpracování materiálů.

* Je titul jako titul? Tedy, jak moc záleží na tom, na které vysoké škole ho získáte, zda na soukromé či veřejné?

Výběr vysoké školy je pro vaši další profesní dráhu a uplatnění důležitý. Záleží vždy na kvalitě výukových programů, odborném zázemí, mezinárodním přesahu školy. Je zřejmé, že absolvování například Univerzity Karlovy, která je po Akademii věd druhou nejvýkonnější vědeckou institucí v naší zemi, skýtá objektivně větší naději na uplatnění, než například diplom z menší soukromé vysoké školy.

* Ptali se vás na to i třeba studenti zlínského gymnázia?

Ano, zajímali se o postup přijímacího řízení, specifika jednotlivých oborů, možnost studia v zahraničí či stáží. Diskuse byla velmi příjemná, velké množství studentů zlínských gymnázií podává každý rok přihlášku právě na Univerzitu Karlovu. Potěšilo mě, že řada z nich plánuje studium na lékařské fakultě, a budeme tak v budoucnu kolegové.

* Jako lékař a špička ve svém oboru jste svůj první lékařský titul získal před přibližně 30 lety. Myslíte si, že je studium stejně náročné jako tehdy?

Základy studia medicíny budou vždy stejné, lidské tělo se nijak dramaticky nemění. Co prochází revoluční změnou, jsou nové technologie, vědecké objevy a inovace metod a postupů léčby. Velká změna je také v možnostech vzdělávání, cestování, mezinárodních kontaktech a výměny informací s těmi nejlepšími univerzitami a předními odborníky. Takové možnosti jsme v době mého studia neměli.

* Postrádáte něco u současných studentů?

Možná širší vědomostní rozhled. Právě nové technologie paradoxně někdy odvádí studenty od nutnosti jej získávat. V době internetu mají často pocit, že tam vše najdou. Jenomže řada informací na internetu je falešných, neúplných, zavádějících..

* Měli by tedy více znát?

Každý člověk by měl mít robustní základy vědomostí, na kterých může stavět a snáze pak rozpoznávat nepravdivé. Daleko jednodušeji pak bude čelit tzv. fakenews a konspiračním nesmyslům, které čím dál více zaplavují veřejný prostor.

* I vzhledem ke svému společenskému postavení musíte být aspoň trochu vizionář. Co bude podle vás z medicínského hlediska možné za 20–30 let?

U člověka budeme schopni již po narození či v průběhu těhotenství identifikovat geny a předcházet řadě onemocnění. Ke komplexnímu vyšetření bude stačit jen kapka krve. Léky budou více cílené na konkrétního pacienta, například u onkologických či neurologických chorob. Navíc účinnou látku budeme schopni pomocí třeba nanovozítek dopravit do postižené tkáně tak, aniž by poškodila okolní zdravé. Budou také zcela jistě dokonalejší materiály pro náhradu končetin, sluchu či dokonce zraku.

* Jaký vědecký objev zaujal v poslední době právě vás?

Zaujaly mne objevy spojené s rozvojem genetiky a molekulární biologie, především tzv. metoda CRISPR. Pomocí té dochází k úpravě genetické informace a tím následně v budoucnu k možné daleko účinnější léčbě závažných onemocnění.

* Řada lidí na současnou dobu nadává. Jak to vidíte vy?

Navštěvuji nejen řadu regionů v naší zemi, ale také řadu zemí po celém světě, takže mohu poměry u nás a jinde porovnávat. Myslím si, že ne vždy si dostatečně vážíme toho, jakou máme v naší zemi životní úroveň, vysokou zaměstnanost, úroveň veřejných služeb včetně bezpečnosti, lékařské péče či vzdělávání. Postrádám trochu více optimismu a pozitivnějšího přístupu namísto řešení zbytečností.

V REDAKCI DENÍKU. Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., Dr.h.c. (1966) je známý český lékař a biochemik. Od roku 1999 je přednostou Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN. V letech 2005–2012 byl děkanem 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Od února 2014 je jejím rektorem.